

УДК 616.001.84-057.656.2

ПЕРЕДРЕЙСОВИЙ МЕДИЧНИЙ ОГЛЯД ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ПРОВІДНИХ ПРОФЕСІЙ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ

О. М. Тубольцев, Т. М. Лебединець, Т. В. Хропаль, О. М. Люлько,
С. О. Щетиніна, О. В. Кривошей

Медична служба Управління Південної залізниці, Харків,
Медичне училище на Південній залізниці, Харків,
Дорожня клінічна лікарня на станції Харків Південної залізниці,
Науково-дослідний інститут гігієни праці та профзахворювань, Харків

Ключові слова: передрейсовий медичний огляд, стан здоров'я, артеріальна гіпертензія.

Питання вивчення артеріальної гіпертензії (АГ) у робітників провідних спеціальностей залізничного транспорту детально не досліджене [3, 5].

Дані щодо захворюваності на АГ працівників локомотивних бригад суперечливі й одержані на підставі звітних документів або базуються на вивченні малих вибірок [1–3]. Питанням допущення до рейсу після приймання ліків приділено мало уваги [3, 5].

Метою роботи було вивчити особливості проведення передрейсового медичного огляду залізничників провідних професій з артеріальною гіпертензією.

Матеріали та методи дослідження

Обстежено 87 робітників провідних професій (48 машиністів, 39 помічників машиністів) віком 18–66 років (середній вік 37,3 року) під час проведення передрейсового медичного огляду за спеціальною картою та анкетами, які заповнювали студенти медичного училища Південної залізниці під керівництвом викладачів та працівників пунктів охорони здоров'я, медпунктів.

Проведено антропометричні дослідження, вивчено стан серцево-судинної системи відповідно до нормативів передрейсового медичного огляду. Крім того, оцінювали характер діяльності залізничників: інтенсивність навантаження, наявність помилкових дій. Проведено анкетування за спеціально розробленою методикою «САН», що виявляє суб'єктивний стан — самопочуття, активність, настрій — за семибальною шкалою [4].

Результати та обговорення

У 48 з-поміж 87 обстежених осіб порушень стану здоров'я не виявлено (21 машиніст, 27 помічників машиністів). Решта мали такі відхилення у стані здоров'я: 10 осіб були під наглядом

з приводу гіпертонічної хвороби, у 10 обстежених іноді бували випадки підвищення артеріального тиску (АТ), у 13 встановлено ожиріння, 4 чоловіки мали надмірну масу тіла, у двох вперше виявили підвищення АТ: 150/90 мм рт. ст.

На диспансерному обліку з приводу гіпертонічної хвороби перебували 10 осіб (8,7%), 9 з них — машиністи. Середній вік ($44,6 \pm 2,2$) року. У половини з цих диспансерних хворих гіпертонічна хвороба поєднувалася з ожирінням. Середній період спостереження з приводу гіпертонічної хвороби становив 9,2 року. Стосовно шкідливих звичок встановлено, що 7 чоловіків курять, причому усі використовують понад 1 пачку цигарок щодня. Двоє респондентів зазначили надмірне споживання харчової солі. Показники анкети «САН» в усіх випадках: 6,0–6,5, що свідчить про високу готовність до роботи. Середні гемодинамічні показники були такі: АТ — 150/90 мм рт. ст.; пульс — 72 удари за хвилину. Порушення сну відзначили 3 особи, підвищену дратівливість — 2. Також двоє зазначили чутливість сну, жахливий характер сновидінь. Половина хворих на гіпертонічну хворобу кілька разів лікувалися у стаціонарі, решта амбулаторно. Хворим в основному застосовували традиційні схеми лікування (інгібітори АПФ, β -адреноблокатори).

Серед 10 осіб, у яких іноді спостерігалось підвищення АТ, було 7 машиністів та 3 помічники машиністів. Тільки у двох було ожиріння. Середній АТ перед рейсом становив 130/90 мм рт. ст. Семеро курять, троє зазначили, що періодично вживають алкоголь. На факт підвищення артеріального тиску уваги не звертали.

Особи, які стоять на диспансерному обліку з приводу гіпертонічної хвороби, нетрадиційні та народні методи лікування не застосовували. Самолікування проводили 6 осіб (5,1%).

Залежності помилкових дій від захворюваності не виявлено.

Керівництво медичної служби Південної залізниці розробило пам'ятку лікарю [5] з урахуванням рекомендацій [3], де зазначено особливості проведення передрейсового медичного огляду залізничників, наведено орієнтовні строки допущення до рейсу в разі приймання основних гіпотензивних препаратів (табл. 1).

Таблиця 1
Орієнтовні строки допущення до рейсу залізничників з АГ після останнього приймання ліків

Препарати	Тривалість перерви
Седативні і нейроплегічні речовини	48 год
Серцеві та спазмолітичні	24 год
Діуретики	48 год
Антигіпертензивні:	
ангіоблокатори	1 тиждень
симпатолітики	1 тиждень
альфа-адреноблокатори	1 тиждень
алкалоїди раувольфії	1 тиждень
прямі вазодилататори	24 год

Встановлено, що медичні працівники, які дають допуск до рейсу, мало уваги звертають на факт приймання ліків залізничниками з артеріальною гіпертензією.

Таким чином, вперше звернуто увагу на доцільність переглянути порядок допущення до рейсу осіб з АГ, які вживають ліки.

Виявлено, що методи народної і нетрадиційної медицини взагалі не були застосовані для лікування АГ.

Висновки

Вибіркове анкетування робітників провідних професій Південної залізниці під час проведення передрейсового медичного огляду засвідчило, що значна частина машиністів та помічників машиністів належної уваги запобіганню та лікуванню артеріальної гіпертензії не приділяють.

Передрейсовий медичний контроль за особами з АГ не враховує небезпечний час дії медикаментів.

Цитована література

1. Жолоб А. В. Динаміка показників добового моніторингу артеріального тиску у машиністів локомотивів з артеріальною гіпертензією / А. В. Жолоб, Є. З. Доскач, В. М. Жолоб // Медицина залізн. трансп. України.— 2002.— № 1.— С. 39–42.
2. Коршунов Ю. Н. Распространенность гипертонической болезни среди работников локомотивных бригад на металлургическом комбинате / Ю. Н. Коршунов, Н. В. Шеметова // Гигиена труда и проф. заболевания.— 1991.— № 6.— С. 30–31.
3. Лікування гіпертонічної хвороби у машиністів локомотивів: Метод. рекомендації / Під ред. В. М. Жолоба, Ю. В. Резцова, В. І. Кокільника.— Л., 1995.— 19 с.
4. Организация рационального двигательного режима, активного отдыха и восстановления работоспособности специалистов-операторов / В. П. Малышев, Н. В. Лазарев, Е. А. Николов, В. И. Прокофьев.— М., 1989.— 87 с.
5. Рекомендації по проведенню передрейсових медичних оглядів залізничників (пам'ятка лікарю) / Під ред. О. М. Тубольцева.— Х., 2003.— 6 с.

Предрейсовый медицинский осмотр железнодорожников ведущих профессий с артериальной гипертензией

А. Н. Тубольцев, Т. М. Лебединец, Т. В. Хропаль, О. М. Люлько, С. А. Щетинина, Е. В. Кривошей

Обследованы 87 железнодорожников ведущих профессий перед рейсом по специально разработанным картам и анкетам. Выявлены особенности отношения железнодорожников ведущих профессий к наличию у них артериальной гипертензии. Определены пути совершенствования предрейсовых медицинских осмотров.

Before-trip medical inspection of railroad workers with arterial hypertension

O. M. Tubol'tsev, T. M. Lebedynets, T. V. Chropal', O. M. Liul'ko, S. O. Schetyynina, O. V. Kryvoshei

87 railroad workers of main professions have been examined with the use of specially designed cards and questionnaires before their trip. The peculiarities of their attitude to their arterial hypertension have been revealed. The ways of improvement of before-trip medical inspection have been determined.